

17.05.2013

Eesti Arstide Liidu arvamus haiglavõrgu ja esmatasandi tervishoiu arengusuundade kohta

EAL volikogu arutas Sotsiaalministeeriumi esitatud dokumente 10. mail 2013 ja esitab järgmised seisukohad ja ettepanekud.

1. Tervishoiusüsteemi areng peab olema kooskõlas riigi regionaal- ja sotsiaalpoliitikaga. Sotsiaalministeerium peab kehtestama arstiabi kättesaadavuse riiklikud miinimumstandardid ja tagama nende täitmise kogu Eestis, sõltumata inimeste elukohast ja majanduslikust olukorrast.

Kui otsustatakse koondada perearstid tervisekeskustesse ja vähendada eriarstiabi üldhaiglates, siis tuleb riigi ja kohalike omavalitsuste koostöös korraldada patsientide transport ja töötada välja transpordikulude vajaduspõhise hüvitamise süsteem.

2. Eriarstiabi korraldamisel tuleb lähtuda erialade arengukavadest. Erialseltside poolt koostatud uusi arengukavasid ei ole Sotsiaalministeerium avalikustanud, kuid paljude erialade arstid (nt reumatoloogia, lastekirurgia, otorinolarüngoloogia) on osutanud, et haiglavõrgu arengusuundades toodud eri tasandite haiglate teenustepaketid ei vasta erialade arengukavadele.

3. Eriarstiabi korralduse põhimõtted tuleb otsustada riigi tasandil, mitte jätta kõike ainult haigla omanike määrata. Vajalikud ja kokkulepitud muudatused haiglavõrgus peavad toimuma sujuvalt ja kasutades majanduslikke stiimuleid, mitte sunnivahendeid nagu haigekassa lepingumahtude vähendamine.

4. Haiglavõrk peab olema loogiline ja mitte lõhkuma väljakujunenud teeninduspiirkondi. Peab selgelt jälgima tervishoiuteenuste planeerimise kindlat printsiipi: kõrgtehnoloogiline ja harvaesinev ravi peab tsentraliseeruma ning lihtsam ja sagedamini vajatav ravi – näiteks päevakirurgia, taastus- ja hooldusravi – detsentraliseeruma. Riiklikul tasandil tuleb rohkem reguleerida ja stimuleerida detsentraliseerumist, et kõrgema etapi haiglates ei tegeldaks liigselt lihtsama ja levinuma raviga, mida patsient peaks saama võimalikult kodu lähedal, reeglina oma maakonnakeskuse haiglas.

5. Eriarstiabi võimalused sõltuvad esmajärjekorras arstide ja õdede olemasolust. Vajalik eriarstide arv on toodud erialade arengukavades. Enne haiglavõrgu reformimist tuleb analüüsida tõenäoliselt tekkivaid personaliprobleeme ja leida neile lahendused. Mõne eriala sulgemine üldhaiglates võib kaasa tuua tervishoiutöötajate puuduse süvenemise. Kui üldhaiglates eriala kaob, siis paljud seal töötanud pensionieas arstid lahkuvad töölt, mitte ei lähe suuremasse haiglasse, õed lahkuvad teistesse haiglatesse või välismaale. Kui edaspidi tekib võimalus suurendada näiteks taastusravi mahtu, siis ei ole õdesid kusagilt võtta. Ainult ambulatoorse eriarstiabi tagamine väikestes haiglates on keeruline, sest enamikul erialadest on pädevuse säilitamiseks vaja töötada ka statsionaaris, samuti ei ole võimalik kõikidel erialadel tagada täiskoormust. Arstide töötamiseks väikehaiglates on vaja luua majanduslikke stiimuleid, näiteks võimaldada diferentseerida töötasu piirkonnast lähtudes. Soome eeskujul võiks kaaluda vastutuspiirkondade loomist regionaal- ja keskhaiglate baasil, et tagada arstiabi piirkonna elanikele kõikidel erialadel.

6. Muudatused eriarstiabi ja esmatasandi arstiabi (perearstisüsteem ja kiirabi) korralduses on omavahel seotud, neid ei saa teostada eraldi. Praegu on tekitatud ebaloogiline olukord, kus kiirabi piirkonnad ja brigaadide hulk ning paiknemine on otsustatud enne haiglavõrgu arengukava muudatusi.

7. Tervisekeskuste loomisel tuleb maksimaalselt kasutada olemasolevat taristut (haiglad, hooldushaiglad, perearstikeskused). Haiglatele tuleks anda õigus olla ka üldarstiabi osutava äriühingu (tervisekeskuse) omanik, et mitme eri omaniku puhul vältida võimalikke juriidilisi ja haldusprobleeme. Tervisekeskustes peab olema tagatud lastele esmatasandi pediaatriline abi.

8. Kiirabi ja erakorralise meditsiini koormuse vähendamiseks tuleb määratleda seisundid, millega erakorraline pöördumine ei ole põhjendatud ja patsiendid suunatakse perearsti vastuvõtule või on nende ooteaeg erakorralises vastuvõtus piiramata. Tuleb luua riiklik ja pidevalt töötav (mitte kampaaniapõhine) süsteem elanike teavitamiseks tervishoiusüsteemi toimimisest, kuhu missugustel põhjustel pöörduda ja millist arstiabi on patsiendil võimalik saada.

Arstide liit soovib osaleda ka järgnevates haiglavõrgu ja esmatasandi arstiabi muudatusi käsitlevates aruteludes ja otsuste tegemisel kaasa rääkida.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Andres Kork

Eesti Arstide Liidu president